

Nr 26.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293), m. m.

Genom en den 27 mars 1953 dagtecknad proposition, nr 183, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogat förslag till lag om fortsatt giltighet av allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293),

dels ock lämna sitt samtycke till att Kungl. Maj:t med stöd av 1 § andra stycket allmänna förfogandelagen förordnar, att 2—5 §§ samma lag skall äga tillämpning under tiden den 1 juli 1953—den 30 juni 1954, 4 och 5 §§ dock endast i den mån det erfordras för att tillgodose krigsmaktens beredskapsbehov.

Det vid propositionen fogade lagförslaget är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag

om fortsatt giltighet av allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293).

Härigenom förordnas, att allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939,¹ vilken jämlikt lag den 25 april 1952 (nr 160) gäller till och med den 30 juni 1953, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1954.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för propositionens hemställan, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Föredragande departementschefen, statsrådet Ericsson, upplyser i propositionen, att den pågående utredningen angående revision av förfogandelagen och därmed sammanhängande spörsmål numera till väsentlig del slutförts. Departementschefen anför, att utredningsmannen, generaldirek-

¹ Senaste lydelse, se SFS 1940:168, 1942:251 och 1949:273.

Bihang till riksdagens protokoll 1953. 9 saml. 2 avd. Nr 26.

tören O. A. V. Söderström, den 20 juni 1952 avgivit betänkande med förslag till allmän förfogandelag och allmän ransoneringslag (SOU 1952: 24), att betänkandet remissbehandlats men att det av tidsskäl icke varit möjligt att till innevarande års riksdag framlägga förslag till ny lagstiftning i ämnet. Det vore emellertid statsrådets avsikt att föreslå att frågan underställes 1954 års riksdag. Efter att ha erinrat om att allmänna förfogandelagen upphör att gälla den 30 juni 1953 yttrar departementschefen vidare:

»Framför allt av beredskapsskäl föreligger behov av en allmän förfogandelag även efter den 30 juni 1953. Jag förordar därför, att giltighetstiden för allmänna förfogandelagen utsträcks till och med den 30 juni 1954.

Enligt 1 § i förfogandelagen kan Kungl. Maj:t i fall då krig eller krigsfara icke föreligger under vissa förutsättningar med riksdagens samtycke förordna om tillämpning av vad i 2—7 §§ lagen stadgas. Intill utgången av juni 1953 må 2—5 §§ tillämpas. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har nu framhållit, att bestämmelserna i 2 och 3 §§ allt fortfarande kan behöva tillämpas för den löpande försörjningen. Däremot anser nämnden att ur denna synpunkt behov icke föreligger av bestämmelserna i 4 § — nyttjanderätt till fastighet m. m. — och 5 § — skyldighet att tillverka förnödenhet m. m. Samtliga hörda militära myndigheter har emellertid förordat, att sistnämnda bestämmelser alltjämt skall kunna tillämpas. Riksnämnden har med hänsyn härtill föreslagit, att vid en förlängning av förfogandelagen under ytterligare ett år 2—5 §§ skall äga tillämpning under nämnda tid, 4 och 5 §§ dock endast i den mån det erfordras för att tillgodose krigsmaktens beredskapsbehov.

I vilken omfattning bestämmelserna i förfogandelagen kan behöva tillämpas under tiden 1 juli 1953—30 juni 1954 är självfallet främst beroende på utvecklingen av försörjningsläget i landet. Såvitt nu kan bedömas synes förutsättningar finnas för en fortsatt avveckling av de nu gällande regleringarna men några av dessa, exempelvis regleringen av nickel och nickellegeringar, torde böra bibehållas även efter den 30 juni 1953. En fortsatt tillämpning av 2 och 3 §§ är därför erforderlig. I likhet med vad som anförts från militärt håll anser jag att i nuvarande läge behov kan uppkomma att tillämpa bestämmelserna i 4 och 5 §§ för att tillgodose krigsmaktens beredskapsbehov. Jag tillstyrker alltså, att bemyndigande utfärdas för Kungl. Maj:t att förordna om tillämpning av 2—5 §§ allmänna förfogandelagen under tiden 1 juli 1953—30 juni 1954, beträffande 4 och 5 §§ dock med nyss angivna begränsning.»

Lagrådet har lämnat lagförslaget utan erinran.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det genom propositionen framlagda lagförslaget och tillstyrker, att Kungl. Maj:t bemyndigas att förordna om tillämpning av 2—5 §§ allmänna förfogandelagen under tiden den 1 juli 1953—den 30 juni 1954, 4 och 5 §§ dock endast i den mån det erfordras för att tillgodose krigsmaktens beredskapsbehov. Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 28 april 1953.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Nils Elowsson, Sunne, Wistrand, Nerman, Bengtson, Axel E. Svensson och Nils Theodor Larsson;

från andra kammaren: herr Nilsson i Göteborg, fru Västberg, herrar Hagård, Lundberg, Carlsson i Bakeröd, Andersson i Alfredshem, Rimmerfors och Königson.